

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

romania2019.eu

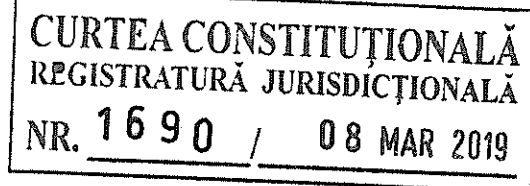
Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

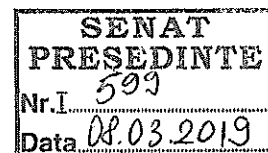
Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr. 409A/2019

Domnului
Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU
Președintele Senatului

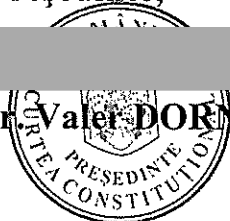

Vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia Curții Constituționale nr.128 din 6 martie 2019, definitivă și general obligatorie, prin care Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și a constatat că Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 este neconstituțională, în ansamblul său.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

Președinte,

prof. univ. dr. **Valer DORNEANU**

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.409A/2019

DECIZIA nr.128
din 6 martie 2019

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii
pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul
fiscal-bugetar pe anul 2019

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Marieta Safta	- prim-magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost formulată de Președintele României, în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și al art.11 alin.(1) lit.A.a) și art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.1285 din 22 februarie 2019 și constituie obiectul Dosarului nr.409A/2019.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate** se arată că, potrivit art.75 alin.(3) din Constituție, după adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite celeilalte Camere, care va decide definitiv. În aplicarea acestei dispoziții, coroborată și cu prevederile art. 75

alin.(4) și (5) din Legea fundamentală, regulamentele parlamentare prevăd că, potrivit competenței sale, Camera decizională decide definitiv asupra unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative printr-un vot final asupra întregului act supus dezbaterii parlamentare, ce poate avea loc într-o ședință consacrată acestui scop, conform programului de lucru aprobat. Acest vot final se realizează în formele și în modalitățile prevăzute în regulamentele parlamentare.

4. Potrivit dispozițiilor art.15 alin.(2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, *„în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, legea se comunică Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și Avocatului Poporului și se depune la secretarul general al Camerei Deputaților și la cel al Senatului. În cazul în care legea a fost adoptată cu procedură de urgență, termenul este de două zile”*. În continuare, potrivit alin. (3) și (4) ale aceluiași articol, *„data la care legea a fost depusă la secretarii generali ai Camerelor se aduce la cunoștință în plenul fiecărei Camere în termen de 24 de ore de la depunere. Depunerea și comunicarea se fac numai în zilele în care Camerele Parlamentului lucrează în plen”*. Aceste dispoziții sunt reluate și de regulamentele parlamentare. Astfel, în mod similar, din dispozițiile art. 133 alin. (3) și alin. (4) din Regulamentul Camerei Deputaților, rezultă că legea adoptată de către Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, semnată de președinții celor două Camere, se comunică, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și Avocatului Poporului și se depune la secretarul general al Camerei Deputaților și la secretarul general al Senatului, în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale. Dacă legea este adoptată în procedură de urgență, termenul este de două zile. Data la care legea adoptată a fost depusă la secretarul general al Camerei Deputaților se comunică deputaților, în termen de 24 de ore de la depunere.

5. Sub aspect constituțional, din analiza prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, raportate la cele ale art.75 alin. (3) din Constituție, și ținând seama și de jurisprudența Curții Constituționale, rezultă că, drept urmare a votului final exprimat în plenul Camerei decizionale, procedura legislativă parlamentară a dezbaterii și adoptării legii în Parlament - ca parte a procesului de legiferare - se încheie. Aceasta se poate redeschide numai în condițiile și din inițiativa subiectelor de drept expres prevăzute în art.77 alin.(2), respectiv în art.147 alin.(2) din Constituție. Nici Constituția, nici legile și nici regulamentele parlamentare nu prevăd posibilitatea ca această procedură să se redeschidă prin reluarea întregii dezbateri asupra legii deja votate în ansamblu cu ocazia votului final (elaborarea unui nou raport suplimentar, formularea de noi amendamente, supunerea legii la un nou vot final). Închiderea procedurii de dezbatere și adoptare a unei legi în Parlament nu închide însă procesul legislativ/procedura de legiferare cu privire la o anumită lege; ca urmare a votului final asupra unei legi, exprimat în Camera decizională, se deschid alte proceduri constituționale, derulate din inițiativa ori în cadrul altor autorități publice: sesizarea Curții Constituționale, transmiterea legii către Președintele României în vederea promulgării, publicarea legii în Monitorul Oficial al României. În vederea derulării procedurilor constituționale succesive adoptării legii de către Parlament, aceasta este semnată de către președinții Camerelor și depusă la secretarii generali în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, prevăzut de art. 146 lit. a) din Constituție. În același scop, legea este adusă la cunoștința membrilor Parlamentului. Procedura de exercitare a dreptului de sesizare a Curții Constituționale este subsumată unor termene legale și constituționale, iar aceste termene pot fi diferite după cum legea a fost dezbătută în procedură de urgență sau nu. De asemenea, aceste termene se calculează, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, pe zile calendaristice. Potrivit art. 77 alin. (1) din Constituție, legea se trimite, spre promulgare, Președintelui României, iar promulgarea legii se face în termen de cel mult 20 de zile de la primire. Din coroborarea dispozițiilor art.77 alin.

(1) cu cele ale art. 146 lit. a) din Constituție, raportate la prevederile art.15 din Legea nr. 47/1992 rezultă că Parlamentul, prin structurile sale administrative, este autoritatea îndrituită să trimită Președintelui României legea spre promulgare. În intervalul de timp în care legea este depusă la secretarii generali în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, legea nu mai este în procedură parlamentară, Camerele ori vreunul dintre organele sale de conducere nemaiavănd nicio competență în ceea ce privește posibilitatea repunerii legii pe ordinea de zi. Transmiterea unei legi către Președintele României în vederea promulgării, după împlinirea termenului de 5 sau, după caz, de 2 zile nu este opțională ori la aprecierea vreunei autorități, ci reprezintă o cerință constituțională.

6. Referitor la legea criticată, se arată că a fost adoptată de Senat, în calitate de primă Cameră competentă, în ședința din data de 11 februarie 2019, iar, potrivit art.75 din Constituție, proiectul de lege menționat a fost transmis Camerei Deputaților, spre dezbatere și adoptare, în calitate de Cameră decizională. În cadrul procedurii parlamentare derulate la nivelul Camerei Deputaților, proiectul de lege pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 a fost înscris pe ordinea de zi a ședinței plenului din data de 13 februarie 2019. Camera Deputaților a adoptat legea, în aceeași zi, în calitate de Cameră decizională, potrivit art.75 alin.(3) din Constituție. Ulterior votului final exprimat, ședința Camerei Deputaților a fost închisă fără ca președintele de ședință să constate vreun aspect de ordin procedural ori de altă natură, care să conducă la ideea că votul final asupra legii deduse controlului de constituționalitate ar fi susceptibil de vreo încălcare a unei dispoziții constituționale, legale ori regulamentare. Ca urmare a votului exprimat - potrivit datelor publice înscrise pe site-ul Camerei Deputaților - în aceeași zi (13 februarie 2019), în forma adoptată de Camera Deputaților în calitate de Cameră decizională, Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 a fost depusă, în conformitate cu

dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, la secretarul general al Camerei Deputaților, în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale.

7. Fără ca în prealabil să existe o decizie exprimată prin vot a plenului Camerei Deputaților, în data de 15 februarie 2019, Biroul permanent al Camerei Deputaților a hotărât să retrimită proiectul de lege pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 Comisiei pentru buget, finanțe și bănci, în vederea elaborării unui raport suplimentar. În aceeași zi, Comisia pentru buget, finanțe și bănci s-a întrunit, adoptând un raport suplimentar favorabil, cu 10 amendamente admise. În cursul zilei de 15 februarie 2019, Camera Deputaților s-a întrunit în ședință și a votat aceeași Lege pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019, de această dată cu modificările propuse prin raportul suplimentar al comisiei sesizate în fond. Or, procedându-se în acest mod în ședința din data de 15 februarie 2019, Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5), ale art. 75 alin. (3) din Constituție, ale art. 77 alin. (1), ale art. 146 lit. a), precum și ale art. 147 alin. (4) din Constituție, întrucât la data la care au fost reluate dezbaterea și adoptarea în plenul Camerei Deputaților această Cameră nu mai era constituțional investită și, prin urmare, organele sale de conducere (respectiv Biroul permanent) ori cele de lucru (Comisia buget, finanțe și bănci) nu mai erau competente să îndeplinească acte în legătură cu această inițiativă legislativă.

8. Votul exprimat în ședința Camerei Deputaților din data de 13 februarie 2019 nu a fost contestat de către niciun grup parlamentar, nu a făcut obiectul niciunei discuții în niciunul dintre organele de lucru sau de conducere ale Camerei Deputaților, acesta fiind exprimat în conformitate cu prevederile constituționale și regulamentare aplicabile. Ca urmare, după anunțarea rezultatului votului de către președintele de ședință, legea a fost declarată ca fiind adoptată. Ca urmare a votului exprimat în ședința din data de 13 februarie 2019, Camera Deputaților a decis

definitiv, proiectul de lege pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 fiind adoptat în conformitate cu dispozițiile art.75 alin.(3) din Constituție. Odată cu acest vot, în virtutea aceluiași dispoziții constituționale, proiectul de lege devine, prin efectul constituțional al competenței decizionale de care dispune Camera decizională, nu numai un act adoptat de aceasta, ci și un act adoptat de Parlament, iar proiectul de lege sau propunerea legislativă adoptată de Camera decizională devine lege, în acest caz în sensul de act adoptat de ambele Camere. Această diferență nu este numai de ordin terminologic, ci reflectă și stadiul procedural în care legea se află și presupune că actul adoptat de către Camera decizională, ca act al Parlamentului, poate fi depus la secretarii generali ai ambelor Camere în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale și, ulterior, transmis Președintelui României pentru promulgare. De asemenea, între momentul adoptării de către Camera decizională și momentul transmiterii către Președintele României în vederea promulgării, inițiativa legislativă nu mai este un act al uneia dintre Camere, ci - fiind definitiv adoptată - este un act al Parlamentului. Orice rațiune, indiferent de motivația sa, nu poate justifica o reluare a procedurii parlamentare în Camera decizională, câtă vreme Camera respectivă nu mai este legal investită. Reinvestirea Camerei/Parlamentului cu dezbaterăa unei legi se face strict de către subiectele și în condițiile și modalitățile stabilite prin Constituție. Pretinsa justificare a repunerii legii deduse controlului de constituționalitate pe ordinea de zi a Camerei Deputaților, potrivit stenogramei ședinței din data de 15 februarie 2019, prin faptul că ar avea dreptul Camera Deputaților să opereze orice modificări în conținutul legii, aceasta nefiind semnată de Președintele Camerei, nu poate fi primită întrucât, după cum s-a arătat deja, președinții Camerelor Parlamentului nu se află printre titularii dreptului de a redeschide procedura legislativă sau de a reinvesti Camera. O interpretare contrară ar presupune că dincolo de voința Camerei sau a Parlamentului, președinții Camerelor ar putea, prin simplul fapt al nesemnării unei legi, redeschide posibilitatea ca un act adoptat de Parlament să poată fi rediscutat,

supus din nou votului sau, și mai grav, reținut *sine die* după libera apreciere a acestora. O asemenea conduită, pe lângă faptul că nu își găsește reflectarea în nicio normă sau principiu constituțional, ar ignora voința Parlamentului și rolul constituțional al acestuia.

9. Astfel fiind, se susține că adoptarea legii deduse controlului de constituționale în ședința din data de 15 februarie 2019 încalcă normele și principiile constituționale referitoare la procedura adoptării legilor, întrucât numai Camera Deputaților, în plenul său, ar fi fost îndrituită să se pronunțe cu privire la reluarea dezbaterii asupra acestei legi. Or, decizia Biroului permanent de a solicita comisiei permanente sesizate în fond să elaboreze un raport suplimentar și înscrierea acestei legi pe ordinea de zi a plenului nu au fost precedate de un vot al plenului.

10. Se mai susține că aceste vicii de neconstituționalitate transpar cu atât mai mult cu cât legea dedusă controlului de constituționalitate, adoptată în data de 13 februarie 2019, a fost depusă în aceeași zi la secretarii generali ai Camerelor, termenul de 2 zile prevăzut de art.15 din Legea nr.47/1992 începând să curgă din respectiva zi și împlinindu-se în data de 14 februarie, la finalul acestei zile. Așa cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența sa, sub aspectul naturii lor juridice, termenele reglementate prin art.15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, astfel cum sunt acestea prevăzute și în art.133 alin.(3) din Regulamentul Camerei Deputaților, sunt „termene care privesc desfășurarea raporturilor constituționale dintre autoritățile publice și, prin urmare, în măsura în care nu se prevede altfel în mod expres, nu se calculează pe zile libere” (Decizia nr. 233 din 20 decembrie 1999). De asemenea, Curtea a reținut că „nu sunt aplicabile în această procedură dispozițiile art. 181 alin. (1) pct. 2 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora, când termenul se socotește pe zile, nu intră în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua când acesta se împlinește, întrucât dreptul public este supus regulii în virtutea căreia termenele se calculează pe zile calendaristice, în sensul că se includ în termen și ziua în care acesta începe să curgă și ziua când se împlinește (Decizia nr. 89 din 26

ianuarie 2010). Așadar, termenul de 2 zile pentru sesizarea Curții Constituționale a început să curgă în ziua de 13 februarie 2019 și s-a împlinit în ziua de 14 februarie, orice altă interpretare contravenind jurisprudenței Curții Constituționale. Ulterior zilei de 14 februarie, data la care s-a împlinit termenul de protecție de 2 zile, conform art. 77 alin. (1) din Constituție, legea ar fi trebuit să fie trimisă spre promulgare Președintelui României. Această dispoziție constituțională este reflectată și în art.133 alin. (5) din Regulamentul Camerei Deputaților, potrivit căruia *„După împlinirea termenelor prevăzute la alin.(3) legea se trimite, sub semnătura președintelui Camerei Deputaților, Președintelui României în vederea promulgării.”* Din această perspectivă, adoptarea în data de 15 februarie 2019 a legii deduse controlului de constituționalitate ca urmare a resupunerii la vot în urma modificării legii votate deja de Camera decizională, în ședința din data de 13 februarie 2019, s-a realizat cu încălcarea dispozițiilor art. 75 alin. (3), fiind ignorate și dispozițiile art. 77 alin. (1) din Constituție. Nerespectarea dispozițiilor unei legi organice, respectiv a celor prevăzute de art. 15 alin. (2) și (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, atrage și încălcarea art.1 alin. (5) din Constituție, conform căruia: *„În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”*. Curtea Constituțională a reținut că o promulgare în interiorul termenului de protecție „nu poate constitui un impediment în calea controlului de constituționalitate, iar subiectele de drept îndrituite să declanșeze controlul nu pot fi lipsite de dreptul lor constituțional, consacrat de art. 146 lit. a)” (Decizia nr. 67 din 21 februarie 2018, par. 55). În mod similar, o nouă votare a legii și o modificare a ei după ce Camera decizională a exprimat un vot final, precum și o nouă depunere la secretarii generali ai celor două Camere aduc atingere în mod direct titularilor dreptului de a sesiza Curtea Constituțională, în conformitate cu art.15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, care, în data de 13 februarie 2019, au fost sesizați cu o formă a legii adoptate de cele două Camere ale Parlamentului.

11. În considerarea argumentelor expuse, se solicită admiterea sesizării de neconstituționalitate și constatarea neconstituționalității Legii pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019.

12. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

13. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere cu Adresa înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.1520 din 1 martie 2019, prin care apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

14. Se susține că, față de normele constituționale incidente în materia legiferării, între momentul sesizării primei Camere competente și momentul înaintării legii Președintelui României, în vederea promulgării, inițiativa legislativă se află în procedură parlamentară, iar Legea fundamentală nu prevede aspecte de procedură parlamentară, obligatorii pentru cele două Camere în cadrul dezbaterilor asupra unui proiect de lege sau asupra unei propuneri legislative, situație justificată de altfel de principiul autonomiei parlamentare. În absența oricăror norme constituționale expres reglementate privind funcționarea Camerelor Parlamentului, Curtea Constituțională a statuat că „în temeiul prevederilor constituționale ale art.61 privind rolul și structura Parlamentului și ale art. 64 privind organizarea internă a fiecărei Camere a Parlamentului, fiecare Cameră este în drept să își stabilească, în limitele și cu respectarea prevederilor constituționale, regulile de organizare și funcționare, care, în substanța lor, alcătuiesc regulamentul fiecărei Camere. Ca urmare, organizarea și funcționarea fiecărei Camere a Parlamentului se stabilesc prin regulament propriu, adoptat prin hotărâre proprie a fiecărei Camere, cu votul majorității membrilor Camerei respective. Astfel, în virtutea principiului autonomiei regulamentare a Camerei Deputaților, consacrat de art. 64 alin (1) teza I din Constituție, orice reglementare privind organizarea și funcționarea Camerei

Deputaților, care nu este prevăzută de Constituție, poate și trebuie să fie stabilită prin regulamentul propriu. Prin urmare, Camera Deputaților este suverană în a adopta măsurile pe care le consideră necesare și oportune pentru buna organizare și funcționare a sa, inclusiv cele privind constituirea și alegerea structurilor sale de conducere și de lucru” (a se vedea Decizia nr. 667 din 18 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 397 din 7 iunie 2011). Potrivit punctului de vedere exprimat, autonomia internă a Parlamentului sau autonomia regulamentară de care beneficiază fiecare Cameră a Parlamentului, în temeiul dispozițiilor constituționale prevăzute de art. 64 alin. (1), dă acestora dreptul de a dispune cu privire la propria organizare și procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare.

15. În continuare, este descris procesul legislativ în privința legii criticate, până la adoptarea acesteia, în data de 13 februarie 2019. Se arată că, «în ședința comună a Camerei Deputaților și a Senatului din 14 februarie 2019, în timpul dezbaterilor la Proiectul legii bugetului de stat pe anul 2019, au fost adoptate două amendamente aflate în strânsă conexiune cu legea contestată. Astfel, mai întâi a fost adoptat, cu 123 voturi ”pentru”, 119 voturi ”împotriva” și o abținere, amendamentul înscris la nr. crt. 2 din anexa nr. 11 - amendamente respinse- la raportul comisiei, având următorul conținut: ”Se propune suplimentarea sumelor prevăzute la Anexa nr. 3/20/01 - ”Ministerul Muncii”, Titlul IX - ”Asistență socială”, cu suma de 2.130.528 mii lei, pentru majorarea alocației de stat pentru copii, începând cu data de 1 martie 2019.” (a se vedea pag.1152 din raportul comisiei și stenograma ședinței comune din 14 februarie). Având în vedere necesitatea acoperirii cheltuielilor aferente majorării alocației pentru copii, în cadrul aceleiași ședințe comune a Camerei Deputaților și Senatului, a fost adoptat ulterior un alt amendament la Anexa nr.3, referitoare la Ministerul Muncii și Justiției Sociale. Potrivit stenogramei ședinței postate pe site-ul Camerei Deputaților, cel de-al doilea amendament susținut în plen și adoptat la Anexa nr.3/20/01 ”Ministerul Muncii și Justiției Sociale”, Titlul 57, Titlul IX ”Asistența socială” prevede majorarea deficitului bugetului de stat

pentru anul în curs, în sensul că *”Sursa de finanțare o constituie majorarea deficitului bugetului de stat, de la 36.156,8 milioane lei la 38.287,33 milioane lei. Astfel, deficitul bugetului general consolidat estimat în termeni cash devine 2,76% din PIB, urmând a se face corelările necesare, în textul Legii bugetului de stat.”*(...) Adoptarea acestui din urmă amendament, generat de necesitatea de a identifica sursa de finanțare indispensabilă aplicării prevederilor referitoare la majorarea alocației de stat pentru copii, care au fost adoptate de plenul reunit al celor două Camere ale Parlamentului, a condus la apariția următoarei situații: în data de 13 februarie Camera Deputaților a adoptat, în calitate de Cameră decizională, un proiect de lege în care se prevedea la art.2 alin.(1) că *”Plafonul soldului bugetului general consolidat, exprimat ca procent în produsul intern brut, este în anul 2019 de - 2,55%”*, iar o zi mai târziu, în 14 februarie 2019, Camera Deputaților și Senatul au adoptat prevederea potrivit căreia deficitul bugetului general consolidat estimat în termeni *cash* devine 2,76% din produsul intern brut. Având în vedere această contradicție flagrantă între dispozițiile menționate ale celor două legi, care în niciun caz nu puteau intra în vigoare având conținutul arătat, și principiul imperativ prevăzut de art.13 alin.(1) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune, Biroul permanent al Camerei Deputaților s-a întrunit în ședința din 15 februarie 2019, ora 00.03». În temeiul dispozițiilor art.32 alin.(1) lit.i) din Regulamentul Camerei Deputaților, s-a hotărât, cu 9 voturi *”pentru”* și 1 vot *”împotrivă”* ca pe ordinea de zi a Camerei Deputaților din 15 februarie, ora 8.30, să fie înscris Proiectul de lege pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019, iar Comisia pentru buget, finanțe și bănci să dezbată din nou același proiect în cadrul unei ședințe convocate de la ora 8.00, cu scopul exclusiv de a fi corelate

prevederile proiectului de lege menționat cu cele ale Proiectului legii bugetului de stat pe anul 2019, conform amendamentelor adoptate de plenul reunit al celor două Camere ale Parlamentului în ziua precedentă. Ulterior, la ora 00.20 a aceleiași zile, Comitetul liderilor grupurilor parlamentare a votat, cu majoritatea membrilor săi, programul și ordinea de zi propuse de Biroul permanent al Camerei Deputaților. În data de 15 februarie 2019 a avut loc ședința Camerei Deputaților în care s-a dezbătut Proiectul de lege pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 conform raportului suplimentar înaintat de Comisia pentru buget, finanțe și bănci, iar cu 182 de voturi ”*pentru*” proiectul a fost adoptat, 4 deputați neexprimându-și votul, conform stenogramei. Ca urmare, cele două legi au fost armonizate, art. 2 alin. (1) din Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 dispunând că ”*Plafonul soldului bugetului general consolidat, exprimat ca procent în produsul intern brut, este în anul 2019 de -2,76%, iar în anul 2020 de -2,33%*”, în acord cu prevederile înscrise în Legea bugetului de stat pe anul 2019.

16. Se apreciază astfel că, având în vedere elementele procedurale prezentate anterior, cât și împrejurarea că Legea fundamentală nu prevede aspecte de procedură parlamentară, reglementând însă principiul autonomiei parlamentare, procedura aplicată în ședința din 15 februarie cu privire la Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 nu poate fi considerată o încălcare a dispozițiilor art. 75 alin. (3). Se arată că ”a fost de fapt doar o conjunctură în care autoritatea legiuitoare a ales să îndrepte o gravă inadvertență legislativă, care ar fi avut drept consecințe imposibilitatea aplicării unei prevederi legale și să interpreteze prevederile constituționale și regulamentare în sensul aplicării și nu neaplicării lor, respectiv în scopul îndeplinirii competențelor sale constituționale”. Se apreciază că, în temeiul autonomiei regulamentare, în cadrul ședinței în plen se poate invoca neîndeplinirea condițiilor prevăzute de normele regulamentare care permit reluarea votului final asupra unui proiect de lege, așa cum

s-a întâmplat și în situația prezentată. Camera astfel sesizată, în temeiul plenitudinii sale decizionale cu privire la aceste aspecte, a hotărât prin vot să adopte legea cu modificările instituite prin raportul suplimentar, după cum rezultă din stenogramă. De altfel, și autorul sesizării arată că ”adoptarea legii deduse controlului de constituționalitate în ședința din data de 15 februarie 2019 încalcă normele și principiile constituționale referitoare la procedura adoptării legilor întrucât numai Camera Deputaților, în plenul său, ar fi fost îndrituită să se pronunțe cu privire la reluarea dezbaterii asupra legii”. În calitate de for legislativ și în temeiul principiului autonomiei parlamentare, Camera Deputaților și Senatul au competența de a edicta, interpreta și aplica normele proprii de organizare și funcționare. În cazul de față, punerea în aplicare a normelor regulamentare a fost inițiată de către organele de conducere interne ale Camerei Deputaților, iar decizia finală a aparținut plenului cu privire la fiecare dintre aspectele și etapele procedurale necesare finalizării procedurii legislative.

17. Se apreciază că este neîntemeiată și critica în raport cu art. 1 alin. (5) din Constituție, cu trimitere la Decizia Curții Constituționale nr. 619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2017, vizând cerințele pe care trebuie să le îndeplinească legea. ||

18. Cât privește termenele prevăzute de art.15 alin.(2) și (3) din Legea nr.47/1992, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se arată că din examinarea fișei PLx 45/2019 de pe site-ul Camerei Deputaților rezultă că în data de 13 februarie 2019 Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 a fost depusă la Secretarul general al Camerei Deputaților pentru exercitarea dreptului de sesizare a Curții Constituționale de către subiectele de drept îndrituite de Legea fundamentală. Până la data votării Legii pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019, conform raportului și dezbaterilor din ședința din data de 15 februarie 2019, nu s-a înregistrat nicio sesizare de neconstituționalitate, niciunul dintre

subiectele de drept competente constituțional să sesizeze Curtea Constituțională neexercitându-și acest drept, iar legea nu a fost transmisă Președintelui României în vederea promulgării, nefiind împlinit termenul legal și regulamentar prevăzut. Ca urmare, se apreciază că susținerea autorului sesizării potrivit căreia legea contestată a fost adoptată în data de 15 februarie 2019 cu încălcarea dispozițiilor art. 146 lit. a) și ale art.147 alin. (4) din Constituția României este irelevantă.

19. Se conchide în sensul că între momentul sesizării primei Camere competente și momentul înaintării legii Președintelui României, în vederea promulgării, inițiativa legislativă se află în procedură parlamentară; Legea fundamentală nu prevede aspecte de procedură parlamentară întrucât activitatea Camerei Deputaților și Senatului se desfășoară în baza principiului autonomiei parlamentare, iar actele normative trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, fiind corelate cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune. Având în vedere toate aceste considerente, se propune respingerea obiecției de neconstituționalitate.

20. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au transmis Curții Constituționale punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

21. Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, art.10, art.15 și art.18 din Legea nr.47/1992, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

22. Astfel, autorul sesizării este Președintele României, titular al dreptului de sesizare a Curții Constituționale, în conformitate cu prevederile art.146 lit.a) din

Constituție. Obiectul sesizării îl constituie o lege adoptată de Parlament, dar nepromulgată, încadrându-se deci în dispozițiile art.146 lit.a) din Constituție. Cât privește termenul de sesizare a Curții Constituționale, se constată că, în calitate de Cameră decizională, Camera Deputaților a adoptat legea contestată în prezenta cauză pe data de 15 februarie 2019, iar la data de 18 februarie 2019 aceasta a fost înaintată, pentru promulgare, Președintelui României care, la data de 22 februarie 2019, a sesizat Curtea Constituțională în vederea exercitării controlului de constituționalitate *a priori*, deci în interiorul termenului de 20 de zile prevăzut în art.77 alin.(1) din Constituție. Rezultă, așadar, că sesizarea este admisibilă sub toate cele trei aspecte ce privesc legalitatea sesizării.

23. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019, criticată exclusiv sub aspectul neconstituționalității extrinseci.

24. **Prevederile constituționale invocate** în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cuprinse în art.1 alin. (5), potrivit căruia "*În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie*", în art. 75 alin. (3) potrivit căruia "*După adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislative se trimite celeilalte camera care va decide definitiv*", în art. 77 alin. (1), potrivit căruia "*Legea se trimite, spre promulgare, Președintelui României. Promulgarea legii se face în termen de cel mult 20 de zile de la primire*", în art.146 lit.a), referitor la controlul constituționalității legilor înainte de promulgare, și în art.147 alin.(4) din Constituție, care stabilește caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

25. **Analizând criticile de neconstituționalitate** formulate, Curtea reține următoarele:

(1) *Parcursului legislativ al legii examinate*

26. Potrivit fișei legislative disponibile pe pagina Camerei Deputaților, la data de 11 februarie 2019 Senatul a adoptat, în calitate de primă Cameră sesizată, Legea

pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019. În aceeași dată, respectiv 11 februarie 2019, proiectul, în forma adoptată de Senat, a fost prezentat în Biroul permanent al Camerei Deputaților, a fost aprobată procedura de urgență solicitată, s-a înregistrat la Camera Deputaților pentru dezbateri și a fost trimis la raport la Comisia pentru buget, finanțe și bănci, cu termen de depunere a amendamentelor 12 februarie 2019 și termen de depunere a raportului 13 februarie 2019. În data de 12 februarie 2019 a fost primit avizul Comisiei juridice, de disciplină și imunități, iar în data de 13 februarie 2019 s-a primit Raportul Comisiei pentru buget, finanțe și bănci. În aceeași zi, 13 februarie 2019, au avut loc dezbaterile în plenul Camerei Deputaților și adoptarea Legii pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019, rezultatul votului fiind 170 de voturi ”*pentru*”, 82 de voturi ”*contra*” și 9 abțineri. Tot în data de 13 februarie 2019, legea astfel adoptată a fost depusă la secretarul general al Camerei Deputaților pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii.

27. În continuare însă legea nu a fost trimisă la promulgare, ci, la data de 15 februarie 2019, a fost prezentată în Biroul permanent al Camerei Deputaților și în Comitetul Liderilor Grupurilor Parlamentare, cu reluarea dezbaterilor în privința sa și trimiterea pentru raport suplimentar la Comisia pentru buget, finanțe și bănci. În aceeași dată s-a primit raportul suplimentar, iar Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019, cu același titlu, dar cu un conținut modificat, s-a dezbătut în Camera Deputaților și a fost adoptată, cu 182 voturi ”*pentru*”. Nu au existat voturi contra, nici abțineri, iar un număr de patru deputați nu au votat. Legea astfel adoptată este criticată de autorul sesizării, în raport cu prevederile constituționale mai sus menționate, criticile fiind circumstanțiate neconstituționalității extrinseci, prin prisma procedurii de legiferare.

(2) Competența Curții Constituționale de control al respectării procedurii parlamentare de legiferare

28. În privința normelor care guvernează activitatea parlamentară, invocate deopotrivă în cadrul controlului *a priori*, al legilor înainte de promulgare, cât și *a posteriori*, respectiv al legilor după intrarea în vigoare, precum și al regulamentelor și al altor hotărâri ale Parlamentului, Curtea Constituțională a distins între norme de rang constituțional, și, respectiv, regulamentar, infraconstituțional (a se vedea, de exemplu, Decizia nr.393 din 6 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.579 din 9 iulie 2018, par.48).

29. În ceea ce privește conținutul normelor constituționale, Curtea a distins între exigențele de ordin procedural și cele de ordin substanțial (a se vedea, de exemplu, Decizia nr.393 din 6 iunie 2018, precitată, par.32), ambele fiind susceptibile de a constitui obiect al controlului pe care Curtea Constituțională îl realizează în exercitarea atribuțiilor sale constituționale și legale.

30. Aplicând aceste distincții în ipoteza în cauză, respectiv a controlului de constituționalitate al legilor înainte de promulgare, cu raportare la exigențele de ordin procedural care guvernează activitatea de legiferare, Curtea reține că poate analiza și sancționa încălcarea normelor de referință de rang constituțional, iar nu și a celor de rang regulamentar, în măsura în care acestea din urmă nu au relevanță constituțională, nefiind consacrate expres sau implicit într-o normă constituțională (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.730 din 22 noiembrie 2017). Sub acest aspect, Curtea Constituțională a statuat că, „în lipsa unei competențe exprese și distincte, nu își poate extinde controlul și asupra actelor de aplicare a regulamentelor, întrucât ar încălca însuși principiul autonomiei regulamentare al celor două Camere, instituit prin art.64 alin.(1) teza întâi din Legea fundamentală. În virtutea acestui principiu fundamental, aplicarea regulamentului este o atribuție a Camerei Deputaților, așa încât contestațiile deputaților privind actele concrete de aplicare a prevederilor regulamentului sunt de competența exclusivă a Camerei Deputaților, aplicabile, în

acest caz, fiind căile și procedurile parlamentare stabilite prin propriul regulament, după cum și desfășurarea procedurii legislative parlamentare depinde hotărâtor de prevederile aceluiași regulament, care, evident, trebuie să concorde cu normele și principiile fundamentale (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 766 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.143 din 24 februarie 2017, par.34, Decizia nr.1.237 din 6 octombrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.785 din 24 noiembrie 2010, Decizia nr.1.612 din 15 decembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.888 din 30 decembrie 2010, și Decizia nr.413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.291 din 4 mai 2010). Așadar, Curtea a statuat în mod constant că nu este competentă a se pronunța și asupra modului de aplicare a regulamentelor (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.44 din 8 iulie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.190 din 10 august 1993, Decizia nr.68 din 23 noiembrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.12 din 19 ianuarie 1994, Decizia nr.22 din 27 februarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.64 din 7 aprilie 1995, Decizia nr.98 din 15 februarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.210 din 11 martie 2005, Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009, sau Decizia nr.260 din 8 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.318 din 11 mai 2015, par.18).

31. Examinând, în continuare, cadrul constituțional de referință în materia activității de legiferare, Curtea constată că Legea fundamentală cuprinde norme exprese care jalonează toate etapele procedurale ale acesteia în Secțiunea a 3-a - *Legiferarea*, din Capitolul I- *Parlamentul*, cuprins în Titlul III - *Autoritățile publice*, după cum urmează: inițiativa legislativă (art.74), sesizarea Camerelor (art.75), adoptarea legilor și a hotărârilor (art.76), promulgarea legii (art.77), intrarea în vigoare a legii (art.78). Alte norme cu caracter procedural privesc avizarea actelor normative, acestea fiind stabilite, în mod corespunzător, în realizarea rolului

constituțional al unor autorități de rang constituțional precum Consiliul Legislativ (art.79), Consiliul Suprem de Apărare a Țării (art.119), Consiliul Superior al Magistraturii (art.133-134), Consiliul Economic și Social (art.141). Legile constituționale cunosc o reglementare distinctă sub acest aspect în Titlul VII- *Revizuirea Constituției*.

32. În ansamblul normelor constituționale, dispozițiile care cuprind reguli cu caracter procedural incidente în materia legiferării se corelează și sunt subsumate principiului legalității, consacrat de art.1 alin.(5) din Constituție, la rândul său acest principiu stând la temelia statului de drept, consacrat expres prin dispozițiile art.1 alin.(3) din Constituție. De altfel, și Comisia de la Veneția, în Raportul intitulat *Rule of law checklist*, adoptat la cea de-a 106-a Sesiune plenară (Veneția, 11-12 martie 2016), reține că procedura de adoptare a legilor reprezintă un criteriu în aprecierea legalității, care constituie prima dintre valorile de referință ale statului de drept (pct.II A5). Sub acest aspect sunt relevante, între altele, potrivit aceluiași document, existența unor reguli constituționale clare în privința procedurii legislative, dezbaterele publice ale proiectelor de legi, justificarea lor adecvată, existența evaluărilor de impact înainte de adoptarea legilor. Referitor la rolul acestor proceduri, Comisia reține că statul de drept este legat de democrație prin faptul că promovează responsabilitatea și accesul la drepturile care limitează puterile majorității.

33. Altfel spus, reglementarea unor reguli clare în privința procedurii legislative, inclusiv la nivelul Legii fundamentale, și respectarea regulilor astfel stabilite constituie o garanție împotriva abuzului de putere al majorității parlamentare, așadar o garanție a democrației. În măsura în care normele privind procedura legislativă au consacrare constituțională, Curtea Constituțională este competentă să se pronunțe asupra modului în care legile adoptate de Parlament le respectă și să sancționeze în mod corespunzător încălcarea lor.

(3) Norme de rang constituțional incidente în procedura de legiferare și interpretarea lor cu referire la situația relevată în sesizare

34. În motivarea sesizării sunt invocate în acest sens prevederile art.75 alin.(3) din Constituție, potrivit căruia *"după adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite celeilalte Camere care va decide definitiv,"* și ale art. 77 alin. (1), referitor la promulgarea legii, prin prisma principiului legalității, reglementat de art.1 alin.(5) din Constituție, iar, în legătură cu acestea, dispozițiile constituționale care reglementează controlul de constituționalitate *a priori*, cuprinse în art.146 lit.a), și cele privind efectele deciziilor Curții Constituționale. De altfel, nu există norme regulamentare exprese pentru situația în cauză, mai sus descrisă. Dispozițiile art.32 alin.(1) lit.i) din Regulamentul Camerei Deputaților invocat în punctul de vedere al Camerei Deputaților se referă la atribuția Biroului permanent al Camerei Deputaților de a întocmi *"proiectul ordinii de zi a ședințelor Camerei Deputaților și al programului de lucru al acesteia, pe care le transmite Comitetului liderilor grupurilor parlamentare spre dezbatere și aprobare"*. Este vorba, așadar, de o atribuție cu caracter general, iar nu de un temei juridic pentru a susține hotărârea de a vota încă o dată legea adoptată definitiv. Ca urmare, nu poate fi în discuție o eventuală inadmisibilitate a sesizării, pe motiv că ar fi în discuție doar o modalitate de aplicare a regulamentelor parlamentare.

35. Având în vedere situația descrisă în sesizare, precum și aspectele relevate în punctul de vedere al Camerei Deputaților, Curtea va examina, în principal, modul de interpretare și aplicare a sintagmei *"decide definitiv"*, cuprinsă în art.75 alin.(3) din Constituție, în corelație cu celelalte texte constituționale invocate, pentru a determina dacă textul constituțional menționat permite Camerei decizionale să decidă prin vot asupra unui proiect de lege, iar apoi, din diverse motive, înainte ca legea să fie trimisă la promulgare, să revină asupra conținutului acesteia, să reia dezbateră și votarea sa.

36. Referindu-se la înțelesul acestei sintagme, în contextul examinării principiului bicameralismului, Curtea a statuat, prin Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.937 din 22 noiembrie 2016, par.34, că art.75 alin.(3) din Constituție, folosind sintagma „*decide definitiv*” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Cu raportare la cauza dedusă judecării, întrebarea este până la ce moment pot fi aduse astfel de modificări și completări, respectiv până la data la care legea este votată în plenul Camerei sau și după acest moment, în măsura în care legea nu a fost trimisă la promulgare.

37. Procedând, mai întâi, la interpretarea literală a sintagmei menționate, Curtea constată că ”a decide” înseamnă, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române (*DEX*), ”a hotărî, a soluționa în mod definitiv”. Dată fiind această semnificație, pare că legiuitorul constituant ar fi putut utiliza numai verbul ”a decide” pentru a descrie rolul Camerei decizionale în procesul de legiferare. Cu toate acestea, într-o exprimare aparent tautologică, a adăugat și termenul ”definitiv”, având semnificația, potrivit *DEX*, ”care nu mai e supus modificărilor, stabilit pentru totdeauna, irevocabil, absolut, categoric”. Utilizarea ambelor noțiuni în cuprinsul aceleiași sintagme este de natură să întărească sensul acesteia, potrivit căruia odată ce Camera decizională a decis în procedura de adoptare a unei legi, nu mai poate reveni asupra hotărârii luate în privința acelei legi. Această decizie/hotărâre a Camerei decizionale se materializează prin votul în plen asupra legii, vot care, la rândul său, marchează finalizarea unui proces deliberativ complex în privința conținutului și formei legii.

38. Având în vedere interpretarea literală a textului constituțional de referință, rezultă că este exclusă, din punct de vedere constituțional, o reluare a dezbaterilor și a votului asupra unei legi asupra căreia Camera decizională a decis definitiv. Ca

rezultat al acestui vot, proiectul sau propunerea legislativă devine lege, aceasta este semnată de președinții celor două Camere ale Parlamentului și trebuie să urmeze parcursul procedural constituțional, în sensul trimiterii la promulgare, în condițiile art.77 alin.(1) din Constituție. Prin norme infraconstituționale sunt stabilite în acest sens termene și proceduri, inclusiv în scopul de a asigura posibilitatea subiecților prevăzuți de art.146 lit.a) din Constituție de a exercita dreptul constituțional de sesizare a Curții Constituționale. De asemenea, art.77 alin.(2) din Constituție prevede posibilitatea Președintelui României ca, înainte de promulgare, să ceară Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii. Faptul că, în cauză, legea nu a fost trimisă la promulgare (aspect menționat și în cadrul dezbaterilor din 15 februarie 2019, fiind consemnat în stenograma din aceeași dată) nu este de natură să conducă la o altă interpretare a normelor constituționale menționate, ci este de natură să pună în discuție modul în care aceste norme au fost respectate, inclusiv din perspectiva dezvoltării lor la nivel infraconstituțional, prin prisma principiului legalității, reglementat de art.1 alin.(5) din Constituție.

39. Din această perspectivă, procedând în continuare la interpretarea sistematică a Constituției, Curtea Constituțională constată că aceasta este de natură să conducă la aceeași concluzie în privința sensului sintagmei analizate, câtă vreme cadrul constituțional de referință jalonează etape clare în procesul de adoptare a unei legi, pornind de la inițiativa legislativă și până la intrarea legii în vigoare, toate subsumate principiului legalității, exigență primordială a statului de drept. Prin definiție, statul de drept presupune obligativitatea respectării Constituției și a legilor, sens în care sunt dispozițiile art.1 alin. (5) din Legea fundamentală (a se vedea în acest sens Decizia nr. 383 din 30 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1026 din 5 noiembrie 2004). Exigențele acestuia privesc scopurile majore ale activității statale, prefigurate în ceea ce îndeobște este numit ca fiind domnia legii, sintagmă ce implică subordonarea statului față de drept, asigurarea acelor mijloace care să permită dreptului să cenzureze opțiunile politice

și, în acest cadru, să pondereze eventualele tendințe abuzive, discreționare ale structurilor etatice. Statul de drept asigură supremația Constituției, corelarea legilor și a tuturor actelor normative cu aceasta, existența regimului de separație a puterilor publice, care trebuie să acționeze în limitele legii, și anume în limitele unei legi ce exprimă voința generală. Statul de drept consacră o serie de garanții, inclusiv jurisdicționale, care să asigure respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor prin autolimitarea statului, respectiv încadrarea autorităților publice în coordonatele dreptului (a se vedea în acest sens Decizia nr. 17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 30 ianuarie 2015).

40. În acest cadru, procedura de legiferare apare nu ca un scop în sine, ci ca o premisă pentru asigurarea unei legislații de calitate, în sensul arătat deopotrivă de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Curtea Constituțională într-o amplă jurisprudență. Totodată, respectarea acestei proceduri este o garanție a securității juridice. Acceptarea ideii potrivit căreia după decizia finală a Camerei decizionale legea adoptată ar putea fi oricând modificată de aceeași Cameră, și chiar dacă deja a fost depusă la secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare a Curții Constituționale, ar crea o insecuritate perpetuă pentru toți subiecții implicați în procedura legislativă. În plus, chiar votul final asupra legii ar fi permanent sub semnul întrebării, iar termenul ”*definitiv*” prevăzut de dispozițiile art.75 alin.(3) din Constituție ar fi lipsit de conținut. Or, Curtea Constituțională a statuat sub acest aspect că niciun instrument juridic prevăzut de Constituție nu poate fi lipsit de eficiență, golirea lui de conținut determinând caracterul lui iluzoriu și, implicit, încălcarea principiului constituțional al statului de drept (a se vedea în acest sens Decizia nr. 1 din 4 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 135 din 23 februarie 2011).

41. În concluzie, **deopotrivă interpretarea literală și cea sistematică a normelor constituționale incidente conduc la concluzia că, prin reluarea dezbaterilor și a votului în Camera decizională, în data de 15 februarie 2019,**

asupra Legii pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019, în condițiile în care Camera decizională decisese definitiv prin vot asupra acesteia, în data de 13 februarie 2019, au fost încălcate dispozițiile art.75 alin.(3) și art.77 alin.(1) din Constituție, cu consecința neconstituționalității legii adoptate, în ansamblul său. Ca efect al deciziei de admitere și urmând jurisprudența Curții Constituționale referitoare la efectele constatării neconstituționalității legii în ansamblul său, opțiunea legiuitorului de a legifera în materia în care Curtea Constituțională a admis o sesizare de neconstituționalitate cu privire la o lege în ansamblul său presupune parcurgerea tuturor fazelor procesului legislativ prevăzut de Constituție și de regulamentele celor două Camere ale Parlamentului (a se vedea, cu titlu exemplificativ, Decizia nr.308 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.309 din 9 mai 2012, Decizia nr.1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.123 din 19 februarie 2014, Decizia nr.619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.6 din 4 ianuarie 2017, sau Decizia nr.432 din 21 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 06 iulie 2018).

42. Chiar dacă, așa cum se explică în punctul de vedere al Camerei Deputaților, recurgerea la soluția redeschiderii dezbaterilor, modificării legii și supunerii sale din nou la vot în Camera decizională a avut un scop pozitiv, și anume acela de a corecta legea înainte ca aceasta să părăsească Parlamentul, Curtea subliniază că orice astfel de "corectare" trebuie să se realizeze cu respectarea dispozițiilor constituționale. Acceptarea tezei contrare ar credita legiuitorul cu posibilitatea de a decide, practic, dacă respectă sau nu Legea fundamentală, ceea ce este în contradicție cu principiul supremației Constituției și încalcă rolul Curții Constituționale de garant al acestei supremații.

43. Tot astfel, Curtea nu poate reține în cauză incidența principiului autonomiei regulamentare a Parlamentului, întrucât, așa cum rezultă din

jurisprudența sa constantă, această autonomie nu poate fi exercitată în mod discreționar, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului. Astfel, între principiul constituțional referitor la autonomia Parlamentului de a-și stabili reguli interne de organizare și funcționare [art. 64 alin. (1)] și principiul constituțional referitor la rolul Parlamentului, în ansamblul autorităților publice ale statului, ce exercită, potrivit Constituției, atribuții specifice democrației constituționale (legiferarea, acordarea votului de încredere, în baza căruia este numit Guvernul, retragerea încrederii acordate Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, declararea stării de război, aprobarea strategiei naționale de apărare a țării etc.), există un raport ca de la mijloc/instrument la scop/interes. Astfel, regulamentele parlamentare se constituie într-un ansamblu de norme juridice, menite să organizeze și să disciplineze activitatea parlamentară cu privire, printre altele, la procedura de legiferare, de numire sau de investitură a celor mai importante instituții sau autorități publice în stat (Guvern, o parte dintre judecătorii Curții Constituționale, o parte dintre membrii Consiliului Superior al Magistraturii, membrii Curții de Conturi, Avocatul Poporului, directorii serviciilor de informații), precum și regulile de organizare și funcționare ale fiecărei Camere. Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale Parlamentului, autoritate reprezentativă prin care poporul român își exercită suveranitatea națională, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) din Constituție (a se vedea Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012). În cauză, procedura la care s-a recurs în Camera Deputaților excedează cadrului constituțional de referință, astfel încât nu se poate susține o legitimitate a sa, dată de autonomia parlamentară. Legiuitorul trebuia să procedeze la identificarea soluției constituționale pentru realizarea modificărilor și corelărilor legislative necesare, ținând seama și de urgența invocată.

44. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019 este neconstituțională în ansamblul său.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 6 martie 2019.

PREȘEDINTELE

CURȚII CONSTITUȚIONALE,

Prof.univ.dr. Valer Dorneanu

PRIM-MAGISTRAT-ASISTENT,

Marieta Safta